

Tisztelt Olvasó!

A *De iurisprudencia et iure publico* – Jog- és politikatudományi folyóirat 2012/3. száma a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának Politológiai Tanszéke szervezésében 2011. október 21-én lezajlott „**Határon innen és túl**” című szakmai kerekasztal alkalmával elhangzott előadások szerkesztett változataiból közöl válogatást. A fenti szakmai fórum anyagain túl további kettő tanulmányt is olvashatnak az érdeklődők jelen számunkban.

A szakmai kerekasztal résztvevői a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának Politikatudomány MA Államelméleti, regionális és határtanulmányok szakirányának oktatói és kutatói voltak. Az új mesterképzés interdiszciplináris jellegét jól mutatja, hogy politológusok, jogászok, közgazdászok, szociológusok három szekcióban vitatták meg a szakirány képzési területeinek legfontosabb aktuális kérdéseit. A szegedi egyetemi oktatók és kutatók mellett határon túli kollégák is színesítették a szakirány képzési kínálatát, a kolozsvári Sapientia Egyetemről és Szabadkáról is érkezettek előadók.

Magyarország délkeleti (határ)régiójában nagy igény mutatkozik szakemberekre, akik rendelkeznek az önkormányzatok, a gazdasági és civil szereplők, azok határon átnyúló együttműködései, valamint a területfejlesztés elméleti és gyakorlati ismereteivel. A mesterképzés piacképes tudást kíván biztosítani hazai és nemzetközi szinten egyaránt a következő területeken: jogalkotói tevékenység, pályázati és projekt-menedzsment, szakértői anyagok elkészítése, az innovációval kapcsolatos határon átnyúló együttműködések, az Európai Unió regionális és támogatási politikájának gyakorlati alkalmazása.

A kerekasztal előadói a szakirány tematikájához igazodva három szekcióban ismertették az oktatott kurzusaikhoz kapcsolódó legújabb kutatási eredményeiket.

Az **Államelméleti szekcióban** elhangzott előadások kiemelték, hogy az állam szerepe a XXI. századra jelentős mértékben átalakult, a hagyományos kormányzati funkciókról a hangsúly a kormányzásra helyeződött át. Az állam funkcióinak és feladatának alapvető átalakulása figyelhető meg, s ahogyan arra több előadás rámutatott, a képzés az állami intézmények és folyamatok XX. században bekövetkezett változásainak, új jelenségeinek és összefüggéseinek megismerését segíti.

A **Regionalizmus szekcióban** az előadók hangsúlyozták, hogy a Versailles-i békerendszer részét képező trianoni békeszerződés a történelmi Magyarország felbomlásához vezetett, aminek következményei mind a mai napig meghatározóak. A nemzeti, kisebbségi kérdések a XX. századi Kelet-Közép-Európa valamennyi nemzetének, államának a történelmében fontos szerepet játszottak. A modern nemzetállamok kialakulásával egy időben jelent meg a nacionalizmus, az egyik legvitatottabb ideológia, amely napjainkban is világszerte jelen van. A máig megoldatlannak tűnő etnikai–nemzetiségi–vallási konfliktusok, a nemzeti és etnikai kisebbségek fennmaradása, státusának méltányos rendezése az integrálódó Európa egyik fontos feladata. Az 1989-90-es politikai változások óta markánsan előtérbe került a kisebbségvédelem és azon belül a nemzeti, etnikai közösségek fennmaradása, az autonómia kérdése. A legtöbb többségi nemzet ragaszkodik a nemzetállami szemlélethez, a kimondottan nemzeti-etnikai alapú autonómatörekvések számukra elfogadhatatlanok. Az autonómia törekvéseinek megközelítése a regionalizmus, az önkormányzatiság és szubszidiaritás irányából és a nemzeti kisebbségeket megillető kollektív jogok felől vezethet el a békés megoldásokhoz.

A **Határ tanulmányok szekciójában** sor került a határok és a határ-mentiség kérdéseinek elemzésére, a politikai államhatárok elválasztó és összekötő szerepének vizsgálatára a nemzetállamok megjelenésétől napjainkig. Az előadók bemutatták az Európai Unióban kialakult határon átnyúló együttműködések, azok fejlődésének főbb állomásait, feltárták a nyugat-európai és a közép- és kelet-európai sajátosságokat, utalva a tagállamok eltérő jogszabályi hátterére és az intézményesítés feltételeire, lehetőségeire. A előadások során nagy hangsúlyt kaptak Magyarország intézményesült határon átnyúló együttműködései, amelyek elősegítik a Kárpát-medencében korábban természetes egységet képező régiók újraeledését, lehetővé teszik a határ menti területek, települések közötti kapcsolatok szorosabbá tételét. Az együttműködések révén erősödnek a jószomszédi kapcsolatok, ami kihat a Magyarország határain túl élő magyarságra, elősegítve ezzel a határon túli magyarság érdekeire fókuszáló nemzetpolitikai célok megvalósítását.

Jelen számunkban a szakmai kerekasztalon elhangzott előadások szerkesztett változataiból álló válogatáson túl további kettő tanulmány is olvasható.

Csatlós Erzsébet, a *Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Nemzetközi Jogi és Európa-jogi Tanszékének tudományos segédmunkatársa* „[A római kor és a középkor tengerjoga](#)” címmel írt tanulmányt. A mai tengerjog, mint az állami szuverenitás tengeri területeken való gyakorlásának szabályösszessége hosszú és ellentmondásokkal tűzdelt utat járt be, amelynek egyes állomásai alapvetően befolyásolják a jelenkor tengerpolitikáját. A tanulmány célja, hogy a gyökerektől elindulva bemutassa az ókorban kialakult alapkonceptiót és annak változásait addig a pontig, amikortól már a jelenkori tengerjogi szabályok alapjáról beszélhetünk. A fejlődés során az alapkonceptió 180%-os fordulaton ment át: a római kori *res communis omnium usus* kategóriától a XIX. századra eljutottunk odáig, hogy a tengeri területek is birtokba vehetőek, és állami szuverenitás tárgyai lehetnek, de az egységes szabályozás és tengerjogi koncepció hiányában a jogterületet alapvetően a bizonytalanság jellemezte, amelynek a XX. század kodifikációs hulláma igyekezett véget vetni.

Kreiszig Brigitta, a *Budapesti Gazdasági Főiskola Külkereskedelmi Karának Közgazdasági Tanszékének főiskolai tanársegédje* „[A pénzügyi felügyelet igazgatási struktúráinak fejlődése a gazdasági kormányzás megújuló európai koncepciója tükrében](#)” című írásában a gazdasági kormányzás fogalmkörének bővülését, és az e körben foganatosított európai pénzügyi szabályozási reformokat ismerteti. A dolgozat kiemelt figyelmet fordít a pénzügyi felügyelet igazgatási struktúráinak fejlődésére, elkülönítve a monetáris és a fiskális szférát érintő reformokat. A szerző következtetése szerint a gazdasági útkeresésnek a jövőben még tudatosabb piacépítésre kell irányulnia és együtt kell járnia az európai pénzügyi igazgatási rend szervezeti kereteinek továbbfejlesztésével.

A megjelentetésre szánt írások Szerkesztőségünknek való megküldésére lapunk következő lapzárójáig kínálkozik lehetőség, melynek időpontja: 2013. január 31.

Paczolay Péter
főszerkesztő